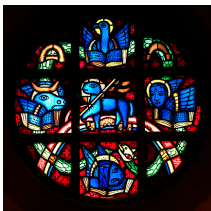

13. VOTIVSKEPP

Modellen, som föreställer skonerten Christine av Halmstad, skänktes 1972 av rederifamiljen Kollberg. Votivskepp betyder "skänkta på grund av löfte (vota)" som tack för räddning undan hotande fara men också minnesgåva.

14. TVÅ RUNDA FÄRGFÖNSTER

Färgfönsterna i kyrkans korsarm är utförda av Erik Olson, Halmstadgruppen. Det norra fönstret framställer biskop Nikolaus med Maria och barnet. På södra sidan återfinns Lammet och de fyra väsendena; en sammanfattning av Uppenbarelsebooken, den yttersta tiden. Tillsammans bildar kyrkorummets färgfönster en sammanställning av Bibelns frälsningshistoria: från Gamla Testamentets Advent (i norra sidoskeppet) till tidens fullbordan i Herren Jesus (i koromgången) fram mot tidens ände (i södra rundfönstret).

15. GRAVKOR

I kyrkans nordvästra hörn återfinns Gagges gravkor. Här vilar den danske adelsmannen Claus Gagge med familj. Gagge, som dog 1634, var bland annat godsägare till Arlösa gård strax öster om Halmstad. Gravkoret avgränsas från det övriga kyrkorummet genom ett skulpterat skrank i renässansstil.

I kyrkans sydvästra hörn finns Rancks gravkor. Här vilar den svenske adelsmannen och generalmajoren Sven Ranck med familj. Ranck, som dog 1684, var även landshövding över Halland. Gravkoret avgränsas från det övriga kyrkorummet genom ett skulpterat skrank i barockstil. På platsen ovanför Rancks gravkor vilar i två marmorsarkofager fältmarskalk Carl Henrik Wrangel och hans maka. Wrangel, död 1755, tillhörde Karl XII:s karoliner. Ljuskronan i gravkoret är skänkt 1873 av Brita Christina Ljungberg, änka efter handelsman Petter Ljungberg.

16. DOP- OCH VIGSELKAPELLET

Detta kapell är beläget ovanför Gagges gravkor och har sin uppgång från vapenhuset. Dopfunten, signerad Erik Olson, är från 1972 och består av smidd koppar med röda och blåa glansfattningar samt dopskål i blått glas.

Altaruppsatsen från 1952 består av delar från en tidigare, större altaruppsats som en gång har prytt kyrkans högaltare, vilken troligen utförts omkring 1600 av Hans van Steenwinkel d.ä.

Orgeln är byggd av Nils Hammarberg, Göteborg, och kom på plats 1960. Det målade fönstret av konstnär Einar Forseth sattes upp 1953. Dess huvudmotiv är "Jesus välsignar barnen", infällt i Halmstadmiljö med bakgrund bestående av kyrkan, rådhuset, korsvirkeshuset "Tre Hjärtan" och slottet. Ljuskronan i kapellet är även den skänkt 1873 av änkefru Brita Christina Ljungberg.

17. VAPENHUSET

Den uppställda klockan är kyrkans äldsta bevarade, gjuten i Halmstad 1667. Den väger omkring 500 kg.

18. GRAVHÄLLAR

I samband med restaureringen 1938-1941 påträffades 58 gravhällar, varav 15 från medeltiden. Dessa är placerade i vapenhuset, koromgången och gräsmattan. En del utgörs endast av fragment och förvaras i tornets förråd.

19. LYKTOR

Kyrkan har vid renoveringen 1988 försetts med nya lyktor ut- anför huvudentrén. De är tillverkade omkring 1950 efter äldre förlaga och har tidigare varit placerade utanför frimurarlogens gamla, numera rivna hus.

Där bild är markerad med * är det fotograf IAN Schemper, övriga bilder Anita Bergman. Text Peter Lundqvist.

S:t Nikolai kyrka HALMSTAD

Foto IAN Schemper

Halmstad flyttades på 1320-talet närmare kusten. Det var dock först i början av 1400-talet som man började bygga nuvarande S:t Nikolai kyrka, vilken stod färdig i slutet av 1460-talet. Kyrkan är uppkallad efter de sjöfarandes skyddshelgon och är restaurerad vid ett flertal tillfällen bland annat 1757-1760, 1869-1872 och 1938-1941.

1. HÖGALTARET

Altaruppsatsen, är en gåva från 1675 av greve Jöran Sperling till minne av hans första hustru Ingeborg Lilliehöök. De båda vilar i en murad grav under altaret. Målningarna är utförda av Johann Heinrich Wedekind 1716. På baksidan av altaruppsatsen finns en tavla, Series Pastororum, med namnen på kyrkoherdarna i S:t Nikolai kyrka från medeltiden till våra dagar.

2. PREDIKSTOLEN

Predikstolen är skänkt av borgmästare Albrekt Pedersön Mackum, död 1634. Bibeltexterna erinrar om den danska tiden i Hallands historia.

3. DOPFUNTEN

Dopfunten av grågrön granit är en gåva av Hans Plöne 1479. Mellanpartiet av malm är tillkommet 1587 genom borgmästare Hans Markorssens försorg.

4. IKONER

S:t Nikolausikonen, söder om högaltaret, invigdes vid återöppnandet efter renoveringen 1988. Mariaikonen, på motsvarande norra sidan, invigdes sommaren 2001. Konstnär Bengt-Olof Kälde.

5. KORORGELN

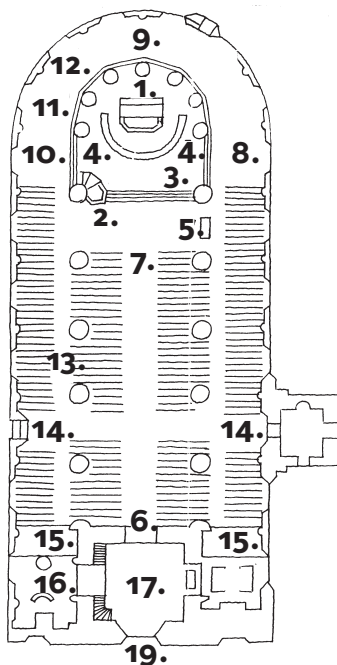
Denna orgel byggdes 1977-1978 av Åkerman & Lund med Knut Kaliff som arkitekt och intonatör. Orgeln, som har 19 stämmor, knyter an till det sena 1700-talets klangideal.

6. ORGELLÄKTAREN

Orgeln byggdes 2002-2003 av Pels & van Leeuwen från Holland. Orgeln är symfonisk i fransk-romantisk stil med 54 stämmor och 3714 pipor. Orgeln är intonerad av Peter van Rumpt. Orgelfasaden är skapad 1941 av Ivar Tengbom.

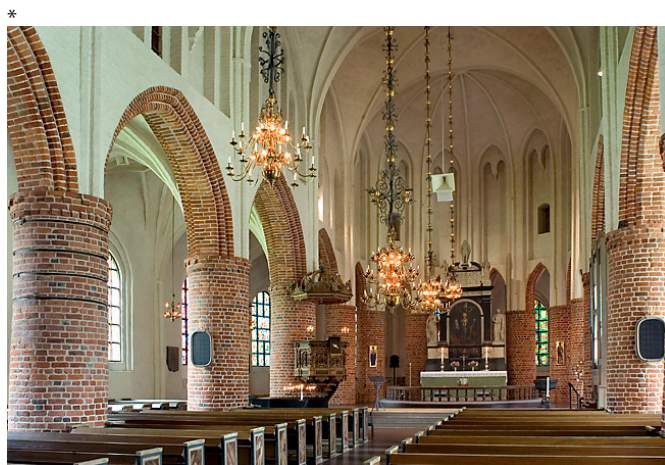
7. LJUSKRONORNA

Ljuskrona nr 1, från högaltaret räknat, är skänkt 1635 av borgmästare Albert Pedersen Machum genom hans änka Thale Hansdatter Grims. Krona nr 2 är skänkt av borgmästare Peder Ebbesöns änka Anne Erichsdatter och nr 3 är skänkt 1638 av köpman Frederich Albertsen Machum och hans hustru Elisabeth Andersdatter.

8. S:T ANDREAS KAPELL

Detta kapell, där kyrkans ljusbärare är placerad, tillkom 2012 och är utformat för enskild bön och andakt. Altarkompositionen är utförd 1965 efter ritningar av Erik Olson, Halmstadgruppen. De båda smidda bilderna i skranket föreställer Kristi båda advent: födelsen och den första julen samt återkomsten vid den yttersta domen. Korset i mitten har Kristi fem sårmärken.

9. S:T ERIKS KAPELL

Detta kapell, med plats för 36 personer, tillkom också 2012 och är utformat för gudstjänster av mindre format. Altaruppsatsen är tillverkad 1872 av spegelfabrikör Isac August Andersson, Halmstad och utgjorde fram till 1938 kyrkans högaltaruppsats. Det mesta är i dag intakt förutom altarbordet, där endast den främre delen är bevarad.

10. MARIAKAPELLET

Mariakapellet består av ett portabelt altarbord. De sex stolarna är tillverkade på 1940-talet efter ritning av professor Ivar Tengbom, Stockholm. Den igensatta dörren i väggen ledde före 1869 till kyrkans medeltida sakristia. Träskulpturen föreställer aposteln Johannes med sitt attribut örnen.

11. KORSKRANK

Det smidda korskranket runt högaltaret är tillverkat efter ritning av Ivar Tengbom. Vinjetterna i skranket har som tema (från söder mot norr) bibelns frälsningshistoria.

12. FÖNSTERMÅLNINGARNA I KOROMGÅNGEN

De åtta färgfönsterna tillkom åren 1955-1978.

Konstnär Einar Forseth, Stockholm. De föreställer (från norr mot söder)

1. Jungfru Marie bebådelse - Mariafönstret
2. Jesus - läraren, med salighetsprisningarna
3. Jesus - den korsfäste
4. Den korsfäste Kristus - symbolernas fönster
5. Den uppståndne Kristus - symbolernas fönster
6. Den uppståndne Herren
7. Jesus - läkaren, med bönen Fader vår.
8. Kristus som historiens Herre - Världsmissionen.

